

for sig selv, følger 5 kapitler om: Regional-teoriernes oprindelse og udvikling; den regionale metode og regional science; lokjaliseringsteori; urbanisering og regional udvikling, forsøg på en integreret regional-teori; sidst om tendenserne til økologisering og sociologisering i regionalforskningen. Disse kapitler klarer hele rækken fra von Thunen til Isard og lidt til. En særlig side ved behandlingen er, at teoriernes udvikling kobles til udviklingen i samfundet. I forhold til mange vestlige fremstillinger af de ældre teorier, der forkastes, fordi vi er "klogere" i dag, så får disse en anderledes rimelig behandling her.

Visse marxistisk orienterede strømninger behandles. Nogle af dem kritiseres for i deres higen efter en "relevant geography" at kaste barnet ud med badevandet og blive antipatiale eller endda antigeografiske.

Mange teoretiske problemer i geografi og regionalteori tages op. Er regionen objektivt eksisterende eller bare en praktisk måde at klassificere arealer på? Hvornår er man ude på geografis overdrev? Hvad skal man sige til emner som "Geografiske aspekter af fodboldspillet i Italien", er det geografi? På trods af den relative bredde i fremstillingen må bogen ses som et godt bidrag til den løbende teoridiskussion.

Rolf Guttesen

Schleswig-Holstein. Hrsq. von Jürgen Bähr und Gerhard Fortum (Sammlung geographischer Führer, bd. 15).

Schweizerbart'sche, Berlin 1987.

Med denne videnskabelige eksursionsbeskrivelse i 13 regionale kapitler sammen med de allerede foreliggende atlasværker over Schleswig-Holstein er man veludrustet til at sætte sig grundigt ind i landsdelens historie og følge de vigtigste faser i regionens natur- og kulturgeografiske udformning og dens forvandling i nyere tid. Tilmed er hvert af de 13 afsnit forsynet med en righoldig litteraturliste og ledsaget af eksursionsanvisninger, endda med angivelse af tid og afstand pr. bil). Disse ruter var tilmed grundigt forberedt i forbindelse med afholdelse af den tyske kartografdag i Kiel i 1983. De i teksten indsatte kort og grafiske figurer kan så passende suppleres med de nævnte atlasværker, hvor især billedatlasset vil være kærkomment for en større kreds end netop fagfolk. For en dansk turist kan det for Sydslesvigs vedkommende anbefales at supplere med det turistkort med ledsagende tekst over Nord- og Sydslesvig, der

udkom på Plancenter Fyn i Odense 1981.

Viggo Hansen

The history of cartography. Vol 1: Cartography in prehistoric, ancient, and Medieval Europe and the Mediterranean. Ed. by J.B. Harley and David Woodward.

University of Chicago Press, Chicago & London 1987. XXI, 599 s. kort. 29 cm. USD 119.95.

Det her foreliggende meget smukke værk med dets ca. 300 illustrationer, hvoraf 40 er i farve, er en enestående præstation af udgiverne og deres medforfattere, der tæller A.F. Shore, Cathrine Delano Smith, A.R. Millard m.fl. Arbejdet karakteriseres ikke mindst ved det omfattende noteapparat og de talrige kilde- og litteraturhenvisninger. Historisk spænder behandlingen som angivet i titlen helt tilbage fra den Gamle Verdens præhistorie, hvor datidens filosofers indsats på kartografien snarere lå på den teoretiske side af faget eller byggede på et kosmisk/terrestrisk syn end på kortkonstruktioner. I den tidlige romerske verden begyndte man at bringe illustrationer af formen af den beboede verden byggende på rejsebeskrivelser, et arbejde der videreførtes af den navnkundige Ptolemæus. Fra den følgende middelalder stammer de kendte mappæ mundi, der især fik udtryk som teologiske budskaber. Herfra er der et langt spring til fremkomsten af Portolandene (1300-1500), søkort af stor akkuratse. Blandt disse finder man de første kort over Skandinavien som gengivet i Angelino de Dalortos atlas fra 1436. Kortet menes dog at være konstrueret omkring 1325/30 - på et tidspunkt hvor fremmede skibe ikke var forundt adgang til Østersøen. Derfor er der kvalitetsforskelle til det af Claudius Clavus i 1427 stærkt forbedrede Ptolemæuskort. Med Portolanerne slutter det foreliggende værks vol. 1, der er tænkt efterfulgt af yderligere 5 bind. Disse vil omhandle den fase i kartografien, som gør den til et særligt grafisk instrument for en kommunikationsteknik, der ikke kender til almindelige sprogbARRIERER.

Viggo Hansen

Geographers: bibliographical studies, vol 10. Ed. by T.W. Freeman.

Mansell, London 1986. XII. 164 s. ill. 28 cm. GBP 25.-.

Dette 10. bind med biografier over kendte geografer spænder historisk fra John Dee (1527-1608) til Fridtjov Eide Isachsen ved Oslo universitet (1906-1976) med bio- og

bibliografi af Hallstein Myklebost, og endelig vor egen Niels Nielsen (1893-1981), skrevet af hans efterfølger i den ordinære professorstol N. Kingo Jacobsen. I denne sidste biografi beretter Kingo Jacobsen med dyb forståelse om "Nilaus" som videnskabsmand, pædagog og menneske. Som ret er, træder Niels Nielsen i disse mindeord frem som den, der i forskning og skrift skabte og udviklede geomorfologien i alle dens aspekter, såvel alment som specielt i henseende til et dybere indblik i den danske natur gennem hans evne til at se de rette årsagssammenhænge. Samtidigt var han alment orienteret, og det er ikke for meget at sige, at han blev initiativtager og udvikler for alt, hvad der har at gøre med dansk geografi via hans evne til at inspirere en skare af elever og forskere inden for et bredt aspekt af natur- såvel som kulturgeografien. Længst vil han sikkert blive husket som den, der skabte det arbejdende laboratorium på Skallingen og som den, der moderniserede geografien ved Københavns Universitet og gjorde faget tilgængeligt for langt videre kredse via de skrifertrækker, der i mange år bar hans navn som redaktør og udgiver. Niels Niensens bedrifter kommer til deres fulde ret gennem disse smukke og meget talende mindeord af Kingo Jacobsen.

Viggo Hansen

Poul Tuxen: Denmark: Stege 1500-1950. (Scandinavian atlas of historic towns. No. 5).

Odense University Press, Odense 1987. 56 s. 24 løse kort i mappe. 41 cm. Kr. 244,-. Stege by er nr. 2 (efter Ribe) af de udvalgte 5 byer, der skal være det danske bidrag til Atlas over skandinaviske, historiske Byer og udgives af Dansk Komité for Byhistorie. Denne undersøgelse centerer sig om erhvervs- og socialgrupperingerne i Stege i 1697, 1760, 1870 og 1950, men bringer i øvrigt en skildring af tiden før og mellem disse år. Den ledsagende kortlægning er meget omfattende, mere for fuldstændighedens skyld end for kortenes nytteværdi som dokumentation, især grund af kraftige fortegninger. Basiskortet er det ældste, målrette matrikelkort fra 1866, hvorpå resultaterne af analysen af grundmaterialet er indtegnet. Den statistiske bearbejdelse bygger på borgernes skattegrundlag, idet højest takserede gruppe omfatter de øverste 10% af skatteborgerne, næsthøjeste gruppe de følgende 10%, mens de nederste 80% svarer til den laveste skatteborgergruppe. Anvendt på erhvervs- og